

KORXONALAR MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA MEHNAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YÓLLARI

Xolmatova Madina Farhodjon qizi

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistratura talabasi

Annotatsiya: Ushbu tezisda muallif xo'jalik yurituvchi subyektlarning iqtisodiy va moliyaviy barqarorligini ta'minlashda mehnat samaradorligining ahamiyati, nazariyasi va istiqbolda uni oshirish yo'llarini tahlil qilib o'tadi.

Kalit so'zlar: mehnat samaradorligi, iqtisodiy tahlil, korxona rentabelligi, innovatsion tizim, ishlab chiqarish unumdorligi.

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ТРУДА В ОБЕСПЕЧЕНИИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Холматова Мадина Фарходжон кызы

*Студент магистратуры банковско-финансовой академии Республики
Узбекистан*

Аннотация: В данной тезисной работе автор анализирует значение, теорию и пути повышения эффективности труда в обеспечении экономической и финансовой устойчивости субъектов хозяйствования.

Ключивые слова: эффективность труда, экономический анализ, рентабельность предприятия, инновационная система, производительность.

Bugungi Yangi O'zbekiston sharoitida korxonalarda mehnat samaradorligini oshirishga intilish korxonalarining o'z oldiga qo'ygan eng asosiy maqsadlaridan biri bo'lib kelmoqda. Hozirgi kunda korxonalar raqobatbardoshligini va o'zining likvidligini oshirishga intilayotgani bois, ishlab chiqarishni optimallashtirishga alohida e'tibor qaratishmoqda. Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish korxonalari mehnat samaradorligini oshirishda texnologik yutuqlardan tortib, inson kapitalini rivojlantirishgacha bo'lgan ko'plab muammolar va imkoniyatlarga duch kelishini ko'rishimiz mumkin..

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlaridan Anvar Gumerovning "Sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirish" kabi ilmiy izlanishlarida korxonalarda mehnat unumdorligini oshirish iqtisodiy ishlab chiqarish va umumiy o'sishni oshirish uchun muhim rol egallashi yoritib berilgan. Jismoniy kapitalga, texnologik yutuqlar va inson kapitalini rivojlantirishga safarbar qilinayotgan investitsiyalarga e'tibor qaratish orqali kompaniyalar samaradorligini yaxshilashlari mumkinligi, ta'lim va kadrlar tayyorlash, texnologik taraqqiyot va infratuzilmani rivojlantirishga qaratilgan siyosat mehnat unumdorligi darajasiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi ta'kidlab o'tilgan.

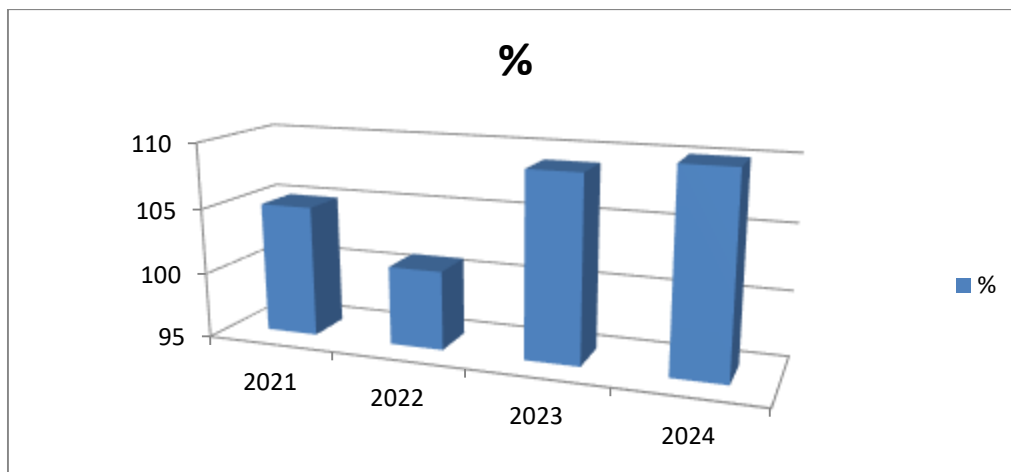
Korxonalar barqaror iqtisodiy farovonlikka erishish uchun ishchi kuchi unumdorligini oshiradigan strategiyalarga ustuvor ahamiyat berishlari zarur.

Sanoat korxonalarining mahsuldorlik va umumiy samaradorligini optimallashtirish uchun sanoat sharoitida ish jarayonlari va yetakchilik modellarini samarali tarzda qanday va boshqarish muhim ahamiyatga ega. Uzluksiz ishlash uchun mehnat jarayonlarini optimallashtirish, takomillashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali sanoat korxonalarida samaradorlikni oshirish va ushbu sozlamalar doirasida operatsiyalarni soddalashtirish va samaradorlikni oshirish strategiyalarini aniqlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Muhim iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarni amalga oshirayotgan "Yangi O'zbekiston" sharoitida mehnat samaradorligini oshirish va baholash uchun quyidagi ko'rsatkichlar muhim ahamiyatga ega: Bir ishchiga to'g'ri keladigan yalpi ichki mahsulot bu iqtisodiyotda band bo'lgan har bir kishi uchun ishlab chiqarilgan jami mahsulot (YAIM) ni o'lchaydi. Unda mahsulot va xizmatlar ishlab chiqarishda mehnatdan qanchalik samarali foydalanilayotgani haqida keng ma'lumot berilgan.

Tarmoq Mehnat Unumdorligi qishloq xo'jaligi, sanoat va xizmat ko'rsatish kabi muayyan sohalarida mehnat unumdorligidir. Qaysi tarmoqlar o'sishga va qaysilari orqada qolayotganini aniqlashga yordam beradi. Islohotlar iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishga qaratilgan O'zbekistonda sohaga xos samaradorlikni tushunish juda muhimdir.

Bandlik Darajasi - band bo'lgan mehnatga layoqatli aholining ulushi. Ish bilan bandlikning yuqori darajasi odatda mehnat resurslaridan samarali foydalanishni ko'rsatadi, ammo u ish bilan ta'minlanmaslik uchun unumdorlik choralari bilan mutanosib bo'lishi kerak.

1-rasm. Sanoat sohasida ishlab chiqarishning yillik ko'rsatkichi, (%da)⁶.

Ushbu grafikda mamlakatimiz hududida 2021 va 2024 yillar mobaynida sanoat sohasida jami ishlab chiqarilgan maxsulot va xizmatlarning o'sish tendensiyasi ko'rsatib o'tilgan. Yo'qorida berib o'tilgan ma'lumotlardan shuni ko'rishimiz mumkinki, sanoat sohasida ishlab chiqarishning eng yuqori tendensiyasi 2024 yilga to'g'ri kelib, ushbu ko'rsatkich 110 % ni tashkil qilib, eng past ko'rsatkich esa 2022 yilda 101 % ni tashkil etadi. Tahlil natijasida shuni ko'rishimiz mumkinki, O'zbekistonda korxonalarishlab chiqarish samaradorligi oshib bormoqda. Albatta, bu mehnat samaradorligining oshishi uchun qilingan say-harakatlar natijasidir.

⁶ " <https://stat.uz/uz/rasmiystatistika/industry-2>

FOYDALANILGAN ADABIYOILAR:

1. N.Nuraliyev, D.Qodirov, "Sanoat korxonalarida uzluksiz mehnat tizimini tashkillashtirish, boshqaruv tizimini tashkil etish", 3(31), 267-273. Namangan davlat universiteti, 2024.

2. Anvar Gumerov, Ruslan Ismagilov, Fayruza Akhmedzyanova, Marat Akhmetov, "INCREASING LABOUR PRODUCTIVITY AT INDUSTRIAL ENTERPRISES", Conference: International Conference on Economic and Social Trends for Sustainability of Modern Society October 2020.

3. " <https://stat.uz/uz/rasmiystatistika/industry-2>.